Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JULIANE KOKOTT
της 4ης Μαΐου 2023[1]

Υπόθεση C-88/22 P

QB
κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Αίτηση αναιρέσεως – Υπαλληλική υπόθεση – Άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII, του ΚΥΚ – Επίδομα αποδημίας – Όρος “κύρια επαγγελματική δραστηριότητα” – Όρος “παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος”»

I. Εισαγωγή

1. Προκειμένου να αναλάβουν υπηρεσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι υπάλληλοί της πρέπει συχνά να εγκαταλείψουν το κράτος μέλος καταγωγής τους και να εγκατασταθούν στο κράτος μέλος στο οποίο απασχολούνται. Για να αντισταθμιστούν οι σχετικές δυσχέρειες και να καταστεί δυνατή η πρόσληψη υπηκόων των κρατών μελών της Ένωσης με την ευρύτερη δυνατή γεωγραφική κάλυψη, ο νομοθέτης της Ένωσης θέσπισε το επίδομα αποδημίας στο άρθρο 69 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ)[2]. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και β′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ ρυθμίζει τις προϋποθέσεις για τη λήψη του επιδόματος αυτού. Δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 2, του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνδυασμό με το άρθρο 69 του ΚΥΚ, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται κατ’ αναλογίαν στους έκτακτους υπαλλήλους.

2. Με βάση το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII, του ΚΥΚ, το επίδομα αποδημίας χορηγείται στους υπαλλήλους που δεν είναι και δεν υπήρξαν ποτέ υπήκοοι του κράτους στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται ο τόπος όπου υπηρετούν (στο εξής: κράτος υπηρεσίας) (πρώτη περίπτωση) και οι οποίοι δεν είχαν μόνιμη διαμονή ή δεν άσκησαν κατά συνήθη τρόπο, επί πέντε έτη λήγοντα, έξι μήνες πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους (στο εξής: περίοδος αναφοράς), την κυρία επαγγελματική δραστηριότητά τους στο ευρωπαϊκό έδαφος του εν λόγω κράτους (δεύτερη περίπτωση, πρώτη πρόταση). Συναφώς όμως δεν λαμβάνονται υπόψη οι καταστάσεις που προκύπτουν από την παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος ή διεθνή οργανισμό (δεύτερη περίπτωση, δεύτερη περίοδος). Κατ’ αρχήν, λοιπόν, η άσκηση κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας ή η μόνιμη διαμονή στο κράτος υπηρεσίας κατά

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

[2] Κανονισμός (ΕΟΚ) 31, (ΕΥΡΑΤΟΜ) 11 περί καθορισμού του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος και της Ευρωπαϊκής Κοινότητος Ατομικής Ενεργείας (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 19).

τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς συνεπάγεται απώλεια του επιδόματος αποδημίας. Ωστόσο, τούτο δεν ισχύει εάν ο υπάλληλος εκτέλεσε υπηρεσία για άλλο κράτος ή διεθνή οργανισμό κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Η υπηρεσία αυτή, δηλαδή, «εξουδετερώνει» τα στοιχεία της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας ή της μόνιμης διαμονής στο κράτος υπηρεσίας και συνεπάγεται διατήρηση του δικαιώματος του υπαλλήλου για το επίδομα αποδημίας. Για τον λόγο αυτόν, στη συνέχεια, θα αναφέρομαι στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, δεύτερη περίπτωση, δεύτερη περίοδος, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ και ως «κανόνα της εξουδετέρωσης».

3. Εντούτοις, τι ισχύει στην περίπτωση υπαλλήλου ο οποίος, κατά τη διάρκεια της πενταετούς περιόδου αναφοράς, αποσπάσθηκε ως Πολωνός δικαστής στην Krajowa Szkola Sadownictwa i Prokuratury (Εθνική Σχολή Δικαστών και Εισαγγελέων, Πολωνία, στο εξής: KSSiP), αλλά παράλληλα κατείχε τη θέση του γενικού γραμματέα του Ευρωπαϊκού Δικτύου Κατάρτισης Δικαστικών (στο εξής: ΕΔΚΔ), μιας μη κερδοσκοπικής διεθνούς ένωσης βελγικού δικαίου με έδρα τις Βρυξέλλες, τον μεταγενέστερο τόπο υπηρεσίας του υπαλλήλου; Σε τέτοια περίπτωση, πού ασκούσε ο υπάλληλος την κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου αναφοράς; Και αν ο εν λόγω τόπος δραστηριότητας βρίσκεται στο Βέλγιο, η δραστηριότητα αυτή συνιστά παροχή υπηρεσίας σε άλλο κράτος ή διεθνή οργανισμό, ώστε ο υπάλληλος να εμπίπτει στον κανόνα της εξουδετέρωσης;

4. Αυτά είναι τα ερωτήματα που πρέπει να εξετάσει το Δικαστήριο στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, με την οποία ο αναιρεσείων βάλλει κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Δεκεμβρίου 2021[3] (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση).

II. Νομικό πλαίσιο

5. Το νομικό πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως καθορίζεται από τον ΚΥΚ.

6. Το άρθρο 69, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ ορίζει τα εξής:

«Το επίδομα αποδημίας είναι ίσο με 16 % του συνόλου του βασικού μισθού και του επιδόματος στέγης και του επιδόματος συντηρούμενων τέκνων τα οποία δικαιούται ο υπάλληλος.»

7. Με βάση το άρθρο 20, παράγραφος 2, του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άρθρο 69 του ΚΥΚ σχετικά με το επίδομα αποδημίας εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν στους έκτακτους υπαλλήλους.

8. Το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Το επίδομα αποδημίας, ίσο με το 16 % του συνολικού ποσού του βασικού μισθού, καθώς και του επιδόματος στέγης και του επιδόματος συντηρούμενων τέκνων, καταβαλλόμενα στον υπάλληλο χορηγείται:

α) Στον υπάλληλο:

– ο οποίος δεν είναι και δεν υπήρξε ποτέ υπήκοος του κράτους στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται ο τόπος όπου υπηρετεί ο ενδιαφερόμενος, και

[3] Απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2021, QB κατά Επιτροπής (T-71/21, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:868).

– ο οποίος, δεν είχε μόνιμη διαμονή ή δεν άσκησε κατά συνήθη τρόπο, επί πέντε έτη λήγοντα, έξι μήνες πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του, τη κυρία επαγγελματική δραστηριότητά του στο ευρωπαϊκό έδαφος του εν λόγω κράτους. Για την εφαρμογή της παρούσης διατάξεως δεν λαμβάνονται υπόψη οι καταστάσεις που προκύπτουν από την παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος ή διεθνή οργανισμό.

β) Στον υπάλληλο, ο οποίος, παρόλο που είναι ή υπήρξε υπήκοος του κράτους, στο έδαφος του οποίου ευρίσκεται ο τόπος όπου υπηρετεί είχε τη μόνιμη διαμονή του, κατά συνήθη τρόπο, επί δέκα έτη λήγοντα κατά την ανάληψη των καθηκόντων του, εκτός του ευρωπαϊκού εδάφους του κράτους αυτού για άλλους λόγους εκτός από την άσκηση καθηκόντων στην υπηρεσία κράτους ή σε διεθνή οργανισμό.

[…]

2. Ο υπάλληλος, ο οποίος, επειδή δεν έχει και δεν είχε ποτέ την ιθαγένεια του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του, δεν πληροί τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 1, δικαιούται επίδομα εκπατρισμού ίσο με το ένα τέταρτο του επιδόματος αποδημίας.»

III. Το ιστορικό της διαφοράς και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

9. Το ιστορικό της προκειμένης διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 3 έως 13 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και μπορεί να συνοψιστεί ως εξής:

10. Από το 2005 ο αναιρεσείων, Πολωνός υπήκοος, ασκούσε καθήκοντα δικαστή σε περιφερειακό δικαστήριο της Πολωνίας.

11. Από τον Μάρτιο του 2009 ο αναιρεσείων αποσπάσθηκε στην KSSiP κατόπιν αποφάσεως του πολωνικού Υπουργείου Δικαιοσύνης. Η KSSiP είναι κεντρικός οργανισμός του πολωνικού κράτους που έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει την κατάρτιση των μελών των τακτικών δικαστηρίων και της εισαγγελίας στην Πολωνία.

12. Τον Δεκέμβριο του 2013 το Πολωνικό Υπουργείο Δικαιοσύνης και το ΕΔΚΔ συνήψαν συμφωνία με την οποία ανατέθηκαν στον αναιρεσείοντα τα καθήκοντα του γενικού γραμματέα του ΕΔΚΔ. Το ΕΔΚΔ είναι μη κερδοσκοπική διεθνής ένωση βελγικού δικαίου, η οποία δεν διαθέτει νομική προσωπικότητα και έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες. Σκοπός του είναι η ανάπτυξη προγραμμάτων επιμόρφωσης με ευρωπαϊκή διάσταση για τα μέλη και το προσωπικό των δικαστικών αρχών. Μέλη του ΕΔΚΔ μπορούν να είναι τα όργανα των κρατών μελών που είναι αρμόδια για την κατάρτιση δικαστών και εισαγγελέων ή συμμετέχουν στην κατάρτιση των δικαστικών σε επίπεδο Ένωσης.

13. Όσον αφορά τον τόπο άσκησης της δραστηριότητας, προβλέφθηκε ότι η παρουσία του αναιρεσείοντος θα απαιτείτο όχι μόνο στην έδρα του KSSiP στην Πολωνία, αλλά και στις εγκαταστάσεις του ΕΔΚΔ στις Βρυξέλλες και σε κάθε άλλο τόπο όπου ασκούνται οι δραστηριότητες του ΕΔΚΔ ή όπου η παρουσία του αναιρεσείοντος θα θεωρούνταν προς το συμφέρον του Ευρωπαϊκού Δικτύου.

14. Από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2019 ο αναιρεσείων εργαζόταν επίσης ως επικεφαλής εμπειρογνώμονας στο Διεθνές Κέντρο Συνεργασίας της KSSiP. Ήταν επιφορτισμένος με τη διασφάλιση της δέουσας συνεργασίας και την υλοποίηση των δραστηριοτήτων που προκύπτουν από την προσχώρηση της KSSiP στο ΕΔΚΔ.

15. Ο αναιρεσείων ζούσε στις Βρυξέλλες με την οικογένειά του από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως τις 30 Ιουνίου 2019. Μετά τη λήξη της θητείας του στο ΕΔΚΔ, τον Ιούνιο του 2019, ο αναιρεσείων και η οικογένειά του επέστρεψαν στην Πολωνία.

16. Την 1η Ιανουαρίου 2020 ο αναιρεσείων ανέλαβε υπηρεσία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως έκτακτος υπάλληλος.

17. Με απόφαση της 6ης Απριλίου 2020 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), το Γραφείο διαχείρισης και εκκαθάρισης ατομικών δικαιωμάτων (PMO) χορήγησε στον αναιρεσείοντα, μετά την ανάληψη υπηρεσίας στην Επιτροπή, το επίδομα εκπατρισμού που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, αλλά όχι το επίδομα αποδημίας.

18. Στις 16 Ιουνίου 2020 ο αναιρεσείων ζήτησε διαμεσολάβηση με το PMO ως προς το επίδομα αποδημίας, το οποίο το PMO αρνήθηκε να χορηγήσει.

19. Στις 3 Ιουλίου 2020 ο αναιρεσείων άσκησε διοικητική ένσταση κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ.

20. Με απόφαση της 3ης Νοεμβρίου 2020, η αρχή της Επιτροπής που είναι αρμόδια για τη σύναψη συμβάσεων προσλήψεως (στο εξής: ΑΣΣΠΑ) απέρριψε την εν λόγω ένσταση.

21. Με δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 2 Φεβρουαρίου 2021, ο αναιρεσείων άσκησε προσφυγή δυνάμει του άρθρου 270 ΣΛΕΕ. Ζήτησε την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως και της αποφάσεως με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική ένστασή του, στο μέτρο που η Επιτροπή αρνήθηκε να του χορηγήσει το επίδομα αποδημίας.

22. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή και καταδίκασε τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα.

23. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε ως αβάσιμο τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, που στηρίζεται σε παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, δεδομένου ότι η έλλειψη αιτιολογίας στην προσβαλλόμενη απόφαση θεραπεύθηκε με την επαρκή αιτιολόγηση της αποφάσεως περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως.

24. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ως αβάσιμο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, με τον οποίο ο αναιρεσείων προέβαλε παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ. Συναφώς, συμμερίστηκε την άποψη που είχε υποστηρίξει προηγουμένως η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι ο τόπος άσκησης της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας του αναιρεσείοντος κατά την περίοδο αναφοράς ήταν οι Βρυξέλλες και ότι οι υπηρεσίες που παρείχε ο αναιρεσείων δεν συνιστούσαν υπηρεσίες παρεχόμενες σε άλλο κράτος ή διεθνή οργανισμό.

25. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε ως αβάσιμο και τον τρίτο λόγο ακυρώσεως με τον οποίο ο αναιρεσείων προέβαλε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής. Στο σκεπτικό του, επισήμανε ότι η Επιτροπή είχε εφαρμόσει ορθώς το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ και ότι δεν διέθετε καμία διακριτική ευχέρεια ως προς τούτο.

IV. Η αναιρετική διαδικασία και τα αιτήματα των διαδίκων

26. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 8 Φεβρουαρίου 2022, ο αναιρεσείων άσκησε αναίρεση κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.

27. Ο αναιρεσείων ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να ακυρώσει τις αποφάσεις της Επιτροπής της 6ης Απριλίου 2020 και της 3ης Νοεμβρίου 2020 ή, επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση προς εκδίκαση στο Γενικό Δικαστήριο,

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά της έξοδα καθώς και στα έξοδα του αναιρεσείοντος και για τους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

28. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως,

– να καταδικάσει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα.

29. Τα μέρη υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις. Το Δικαστήριο αποφάσισε τη μη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως, διότι δεν απαιτούνται περαιτέρω πληροφορίες κατόπιν της έγγραφης διαδικασίας.

V. Εκτίμηση

30. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προβλέπει τη χορήγηση του επιδόματος αποδημίας στους υπαλλήλους της Ένωσης που δεν είναι και δεν ήταν υπήκοοι του κράτους υπηρεσίας τους και οι οποίοι, κατά τη διάρκεια πενταετίας που λήγει έξι μήνες πριν από την ανάληψη των καθηκόντων τους, δεν ασκούσαν την κύρια επαγγελματική τους δραστηριότητα ούτε είχαν τη μόνιμη διαμονή τους στο ευρωπαϊκό έδαφος του εν λόγω κράτους ή για τους οποίους ισχύει ο κανόνας της εξουδετέρωσης.

31. Το PMO χορήγησε στον αναιρεσείοντα το επίδομα εκπατρισμού μετά την ανάληψη των καθηκόντων του στην Επιτροπή, αλλά όχι το επίδομα αποδημίας, καθόσον έκρινε ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ. Η ΑΣΣΠΑ απέρριψε τη διοικητική ένσταση που άσκησε ο αναιρεσείων κατά της σχετικής αποφάσεως.

32. Ο αναιρεσείων προσέβαλε ανεπιτυχώς τις ανωτέρω αποφάσεις ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και βάλλει πλέον κατά της απορρίψεως από το Γενικό Δικαστήριο της επιχειρηματολογίας που είχε αναπτύξει πρωτοδίκως.

33. Με τον μοναδικό λόγο αναιρέσεως, ο οποίος αντιστοιχεί κατ' ουσίαν στον δεύτερο λόγο ακυρώσεως που προβλήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ο αναιρεσείων προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρέβη το άρθρο 4, παράγραφος 1, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ. Αυτός ο λόγος αναιρέσεως περιλαμβάνει δύο σκέλη.

34. Ο αναιρεσείων προβάλλει, πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο προσδιόρισε εσφαλμένως τον τόπο όπου ασκούσε την κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα, δεδομένου ότι ο τόπος αυτός βρισκόταν στην πραγματικότητα στην Πολωνία και όχι στο Βέλγιο.

35. Δεύτερον, υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο προσδιόρισε εσφαλμένως τις προϋποθέσεις που πρέπει να τεθούν για την «παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος» και δεν έλαβε υπόψη του τη δραστηριότητα του αναιρεσείοντος για το πολωνικό κράτος και την ιδιότητά του ως δικαστή.

36. Το κατά πόσον το ΕΔΚΔ είναι «διεθνής οργανισμός» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίπτωση, δεύτερη περίοδος, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ δεν αποτελεί αντικείμενο της διαφοράς και, ως εκ τούτου, παρέλκει η κρίση επ' αυτού [4].

37. Ακολούθως, θα εξηγήσω κατ' αρχάς ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι ο αναιρεσείων ασκούσε την κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα στο Βέλγιο κατά την περίοδο αναφοράς (υπό Α). Επομένως, ο αναιρεσείων θα είχε δικαίωμα να λάβει επίδομα αποδημίας βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, εάν η δραστηριότητά του στο Βέλγιο συνιστούσε παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή θα ενέπιπτε στον κανόνα της εξουδετέρωσης. Τούτο θα εξετασθεί σε δεύτερο στάδιο (υπό Β).

Α. Κύρια επαγγελματική δραστηριότητα

38. Ο αναιρεσείων υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε εσφαλμένως ότι, κατά την περίοδο αναφοράς, η κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα ασκούνταν στις Βρυξέλλες λόγω της εργασίας του για το ΕΔΚΔ.

39. Κατά το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου στις σκέψεις 62 έως 74 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο αναιρεσείων, ως γενικός γραμματέας του ΕΔΚΔ, εκτελούσε πολυάριθμα διοικητικά καθήκοντα και καθήκοντα εκπροσώπησης που κάλυπταν μεγάλο μέρος του χρόνου εργασίας του και απαιτούσαν την παρουσία του όχι μόνο στην Πολωνία αλλά, μεταξύ άλλων, και στα γραφεία του ΕΔΚΔ στις Βρυξέλλες και σε άλλους τόπους. Τούτο αντικατοπτριζόταν και στο ύψος του μισθού που του κατέβαλλε το ΕΔΚΔ. Επιπλέον, το ΕΔΚΔ είχε διαθέσει στον αναιρεσείοντα υπηρεσιακό διαμέρισμα στις Βρυξέλλες. Από τις περιστάσεις αυτές προκύπτει ότι η εργασία για το ΕΔΚΔ δεν ήταν μια απλή επικουρική ή δευτερεύουσα δραστηριότητα ή μια δραστηριότητα για άλλον φορέα. Ο αναιρεσείων δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο σχετικά με τα καθήκοντα ή τις δραστηριότητες που άσκησε για την KSSiP κατά την περίοδο αναφοράς. Συνεπώς, ο αναιρεσείων ασκούσε την κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα για το ΕΔΚΔ στις Βρυξέλλες.

40. Τούτο δεν τίθεται εν αμφιβόλω ούτε λόγω του γεγονότος ότι ο αναιρεσείων, στο πλαίσιο των καθηκόντων του στις Βρυξέλλες, είχε επαφή κυρίως με αλλοδαπούς και πραγματοποίησε πολυάριθμα επαγγελματικά ταξίδια στην Ευρώπη, ούτε από το γεγονός ότι δήλωσε ότι δεν

[4] Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί, για παράδειγμα, η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 30ής Μαρτίου 1993, Βαρδάκας κατά Επιτροπής (Τ-4/92, EU:T:1993:29), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Comité européen de normalisation, μια διεθνής μη κερδοσκοπική ένωση που διέπεται από το βελγικό δίκαιο, συνιστά «διεθνή οργανισμό» κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίπτωση, δεύτερη περίοδος, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

γνωρίζει άπταιστα καμία από τις επίσημες γλώσσες του Βελγίου, ούτε από το γεγονός ότι η σύζυγός του διατήρησε τη σύμβαση εργασίας της με πολωνικό δικαστήριο. Πράγματι, από τις ανωτέρω περιστάσεις δεν προκύπτει ότι ο αναιρεσείων ασκούσε δραστηριότητες άλλες από εκείνες που σχετίζονται με τα καθήκοντά του για το ΕΔΚΔ.

41. Ούτε το γεγονός ότι ο αναιρεσείων διατήρησε την ιδιότητα του Πολωνού δικαστή κατά την περίοδο αναφοράς συνεπάγεται ότι η κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα ήταν στην Πολωνία. Η ιδιότητα αυτή δεν ήταν ασυμβίβαστη με τις υποχρεώσεις που του είχαν ανατεθεί για το ΕΔΚΔ. Επιπλέον, ως γενικός γραμματέας του ΕΔΚΔ, ο αναιρεσείων υπόκειτο στον έλεγχο της διοικούσας επιτροπής του ΕΔΚΔ.

42. Κατά τον αναιρεσείοντα, το συμπέρασμα αυτό πάσχει πλάνη περί το δίκαιο. Αυτός εκτέλεσε τα καθήκοντα για το ΕΔΚΔ για λογαριασμό της KSSiP. Άλλωστε, το ΕΔΚΔ ήταν απλώς μια ομάδα εθνικών οργάνων επικουρικού χαρακτήρα. Επίσης, δεν υπήρχε έννομη σχέση μεταξύ του ΕΔΚΔ και του γενικού γραμματέα του. Αντιθέτως, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι κατά τη διάρκεια της απασχόλησής του στο ΕΔΚΔ διατηρούσε την ιδιότητά του ως εθνικός δικαστής, ήταν υπάλληλος του πολωνικού κράτους και τελούσε υπό την εποπτεία της KSSiP. Τέλος, η αρχή της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας της δικαιοσύνης θα απέκλειε την παραδοχή ότι ο αναιρεσείων ασκούσε την κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα για το ΕΔΚΔ.

43. Ακολούθως, θα διευκρινίσω κατ' αρχάς τον τρόπο κατά τον οποίο πρέπει να προσδιορίζεται ο τόπος άσκησης της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ (υπό 1). Στη βάση αυτή θα διευκρινίσω στη συνέχεια ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς δέχθηκε ότι ο αναιρεσείων ασκούσε την κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα στις Βρυξέλλες κατά την περίοδο αναφοράς (υπό 2).

1. Κριτήρια για τον προσδιορισμό του τόπου άσκησης της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας

44. Το Δικαστήριο δεν έχει εξετάσει μέχρι τούδε ρητώς τον τρόπο προσδιορισμού του τόπου άσκησης της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας και τα κριτήρια τα οποία είναι κρίσιμα για τον χαρακτηρισμό μιας δραστηριότητας ως κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

45. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος [5]. Συναφώς, επιβάλλεται να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης έχουν συνταχθεί σε διάφορες γλώσσες και ότι οι διάφορες γλωσσικές αποδόσεις είναι εξίσου δεσμευτικές, ώστε καμία από αυτές να μην μπορεί να διεκδικήσει την υπεροχή και να είναι ενδεχομένως αναγκαία η σύγκριση των γλωσσικών αποδόσεων [6].

[5] Αποφάσεις της 14ης Ιουνίου 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 61), της 14ης Ιανουαρίου 2016, Vodafone (C-395/14, EU:C:2016:9, σκέψη 40), της 25ης Ιανουαρίου 2018, Επιτροπή κατά Τσεχικής Δημοκρατίας (C-314/16, EU:C:2018:42, σκέψη 47), της 15ης Μαρτίου 2022, Autorité des marchés financiers (C-302/20, EU:C:2022:190, σκέψη 63), και της 12ης Ιανουαρίου 2023, Österreichische Post (πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) (C-154/21, EU:C:2023:3, σκέψη 29).

[6] Πρβλ. αποφάσεις της 26ης Ιανουαρίου 2021, Hessischer Rundfunk (C-422/19 και C-423/19, EU:C:2021:63, σκέψη 65), και της 17ης Ιανουαρίου 2023, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-632/20 P, EU:C:2023:28, σκέψεις 40 έως 42).

46. Από το γράμμα της διατάξεως προκύπτει ότι η δραστηριότητα στο επόμενο κράτος υπηρεσίας πρέπει να ασκείται ως *κύρια επαγγελματική δραστηριότητα*. Απλή επικουρική ή δευτερεύουσα δραστηριότητα δεν αρκεί. Σε περίπτωση που υπάλληλος ασκούσε διάφορες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου αναφοράς πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του, πρέπει να προσδιοριστεί ποια από τις δραστηριότητες αυτές ήταν ή είναι η κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα. Αυτή μπορεί να είναι μόνο μία δραστηριότητα. Όσον αφορά τον προσδιορισμό της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας μεταξύ περισσότερων δραστηριοτήτων, καθοριστικό είναι πρωτίστως το κριτήριο του χρόνου εργασίας που δαπανάται. Άλλες πτυχές, όπως το εύρος των δραστηριοτήτων και το ύψος του μισθού, μπορούν να ληφθούν υπόψη ως ενδείξεις[7].

47. Εξάλλου, κατά το γράμμα της διατάξεως, σημασία έχει ο τόπος *άσκησης* της δραστηριότητας αυτής στο ευρωπαϊκό έδαφος του κράτους υπηρεσίας.

48. Τούτο επιβεβαιώνει και ο σκοπός του επιδόματος αποδημίας. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, «η χορήγηση του επιδόματος αποδημίας αποσκοπεί στην αντιστάθμιση των ιδιαίτερων βαρών και μειονεκτημάτων που είναι απότοκα της ανάληψης καθηκόντων στα θεσμικά όργανα της Ένωσης για τους υπαλλήλους οι οποίοι υποχρεώνονται, για τον λόγο αυτό, να μεταφέρουν τη διαμονή τους από το κράτος της κατοικίας τους στο κράτος υπηρεσίας και να ενταχθούν σε νέο περιβάλλον. Η έννοια της αποδημίας εξαρτάται από την υποκειμενική κατάσταση του υπαλλήλου, ήτοι από τον βαθμό ενσωμάτωσής του στο νέο περιβάλλον, ο οποίος μπορεί να αποδειχθεί, για παράδειγμα, […] με την άσκηση κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας. Επομένως, η χορήγηση του επιδόματος αποδημίας αποσκοπεί στην εξάλειψη των ανισοτήτων που δημιουργούνται εκ των πραγμάτων μεταξύ των υπαλλήλων που είναι πλήρως ενταγμένοι στην κοινωνία του κράτους υπηρεσίας και εκείνων που δεν είναι.»[8]

49. Κατά συνέπεια, «αποδημία»[9] που έχει πραγματοποιηθεί πριν από την ανάληψη υπηρεσίας, δηλαδή ένταξη του υπαλλήλου στο κράτος υπηρεσίας του η οποία δικαιολογεί την άρνηση χορηγήσεως του επιδόματος αποδημίας, μπορεί να προκύψει από την άσκηση κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας στο κράτος αυτό. Σε τέτοια περίπτωση, το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται ο υπάλληλος δεν είναι νέο γι' αυτόν[10]. Ωστόσο, επαρκής βαθμός ένταξης υφίσταται συνήθως μόνον εφόσον δεν πρόκειται απλώς για επικουρική ή δευτερεύουσα δραστηριότητα, αλλά για την κύρια δραστηριότητα που ασκείται. Καθοριστικά κριτήρια για τον προσδιορισμό αυτής της κυρίως ασκούμενης δραστηριότητας είναι, μεταξύ άλλων, ο χρόνος εργασίας που δαπανάται και ένα αντίστοιχο επίπεδο μισθού[11].

[7] Σε μεμονωμένες περιπτώσεις, είναι πιθανό να μην μπορεί να προσδιοριστεί η κύρια επαγγελματική δραστηριότητα ενός υπαλλήλου, διότι ασκεί διάφορες δραστηριότητες με την ίδια χρονική κατανομή. Στις εν λόγω περιπτώσεις, η άσκηση μιας από τις δραστηριότητες αυτές στο επόμενο κράτος υπηρεσίας κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς δεν θα απέκλειε τη χορήγηση του επιδόματος αποδημίας.

[8] Αποφάσεις της 24ης Ιανουαρίου 2008, Adam κατά Επιτροπής (C-211/06 P, EU:C:2008:34, σκέψεις 38 και 39), της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψεις 35 και 36), της 29ης Νοεμβρίου 2007, Salvador García κατά Επιτροπής (C-7/06 P, EU:C:2007:724, σκέψεις 43 και 44), Salazar Brier κατά Επιτροπής (C-9/06 P, EU:C:2007:726, σκέψεις 41 και 42), Herrero Romeu κατά Επιτροπής (C-8/06 P, EU:C:2007:725, σκέψεις 37 και 38), De Bustamante Tello κατά Συμβουλίου (C-10/06 P, EU:C:2007:727, σκέψεις 33 και 34), και της 25ης Μαρτίου 2021, Alvarez y Bejarano κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-517/19 P και C-518/19 P, EU:C:2021:240, σκέψη 69)· βλ., επίσης, αποφάσεις της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, Magdalena Fernández κατά Επιτροπής (C-452/93 P, EU:C:1994:332, σκέψη 20), και της 15ης Σεπτεμβρίου 2022, Brown κατά Επιτροπής και Συμβουλίου (C-675/20 P, EU:C:2022:686, σκέψη 46).

[9] Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:169, σημείο 44, υποσημείωση 23).

[10] Βλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 28ης Φεβρουαρίου 2019, Pozza κατά Κοινοβουλίου (T-216/18, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2019:118, σκέψη 39).

[11] Πρβλ. αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 2005, Olesen κατά Επιτροπής (T-190/03, EU:T:2005:264, σκέψη 34), και της 28ης Φεβρουαρίου 2019, Pozza κατά Κοινοβουλίου (T-216/18, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2019:118, σκέψη 50).

50. Η ένταξη ενός προσώπου σε έναν τόπο εξαρτάται άμεσα από τις πραγματικές συνθήκες διαβίωσης και εργασίας του. Το νομικό πλαίσιο των συνθηκών απασχόλησης και το εργασιακό καθεστώς του ενδιαφερομένου έχουν μόνον έμμεση επίπτωση σε αυτό. Επομένως, λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος σκοπού του επιδόματος αποδημίας, φρονώ ότι είναι εύλογος ο προσδιορισμός του τόπου άσκησης της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας με βάση πραγματικά στοιχεία. Συναφώς, κρίσιμος είναι ο τόπος όπου το πρόσωπο παρείχε *πράγματι* την εργασία του σε εκτέλεση της συμβατικής πράξης την οποία υπέγραψε [12].

2. Οι Βρυξέλλες ως τόπος άσκησης της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας

51. Δεδομένου ότι ο αναιρεσείων δεν κατήγγειλε παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών από το Γενικό Δικαστήριο, οι διαπιστώσεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι δεσμευτικές. Το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε στις σκέψεις 6, 8 και 64 έως 66 της αποφάσεως αυτής ότι ο αναιρεσείων διορίστηκε στη θέση του γενικού γραμματέα του ΕΔΚΔ ως αποτέλεσμα συμφωνίας μεταξύ του Πολωνού Υπουργού Δικαιοσύνης και του ΕΔΚΔ. Ως εκ τούτου, ο αναιρεσείων αφιέρωνε μεγάλο μέρος του χρόνου εργασίας του στην έδρα του ΕΔΚΔ στις Βρυξέλλες. Για τους σκοπούς αυτούς, το ΕΔΚΔ του παρείχε υπηρεσιακό διαμέρισμα στις Βρυξέλλες, όπου διέμενε με την οικογένειά του κατά την περίοδο αναφοράς. Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 42 έως 44 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο αναιρεσείων συνέχισε να λαμβάνει τον μισθό του άμεσα από το πολωνικό περιφερειακό δικαστήριο ενώ εργαζόταν για το ΕΔΚΔ. Ωστόσο, η Πολωνία αποζημιώθηκε εν τέλει από το ΕΔΚΔ έως ένα σημαντικό μέγιστο ποσό. Το ποσό αυτό αναλογεί στην αμοιβή κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας, λαμβανομένου υπόψη του επαγγελματικού προφίλ ενός γενικού γραμματέα.

52. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε το συμπέρασμα ότι ο αναιρεσείων ασκούσε τη δραστηριότητα για το ΕΔΚΔ κυρίως στην έδρα του ΕΔΚΔ στις Βρυξέλλες. Ο αναιρεσείων δεν αμφισβήτησε την εν λόγω διαπίστωση με την αίτηση αναιρέσεως.

53. Όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η ως άνω διαπίστωση δεν αναιρείται από το γεγονός ότι ο αναιρεσείων είχε επαφή κυρίως με αλλοδαπούς στο πλαίσιο των καθηκόντων του στις Βρυξέλλες ή ότι δήλωσε ότι δεν ομιλεί άπταιστα καμία από τις επίσημες βελγικές γλώσσες. Μολονότι οι πτυχές αυτές μπορεί να επηρεάζουν εν τοις πράγμασι την ένταξη του αναιρεσείοντος στις Βρυξέλλες, δεν επηρεάζουν τον τόπο άσκησης της δραστηριότητάς του. Επιπλέον, η παράβλεψή τους δεν αντιβαίνει ούτε στον σκοπό ούτε στο κανονιστικό πλαίσιο του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ. Ο σύνδεσμος με την κύρια επαγγελματική δραστηριότητα εξυπηρετεί επίσης τη θέσπιση ενός απλού και αντικειμενικού κριτηρίου για να συνεκτιμηθεί η κατάσταση των υπαλλήλων οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι, λόγω της αναλήψεως υπηρεσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να ενταχθούν σε νέο περιβάλλον [13]. Κατ' αυτόν τον τρόπο λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη για ασφάλεια δικαίου.

[12] Πρβλ. απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 25ης Νοεμβρίου 2020, UI κατά Επιτροπής (T-362/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2020:562, σκέψη 53)· ομοίως, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 2004, E κατά Επιτροπής (T-251/02, EU:T:2004:357, σκέψεις 57 και 72).

[13] Απόφαση της 31ης Μαΐου 1988, Nuñez κατά Επιτροπής (211/87, EU:C:1988:275, σκέψη 10)· αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Απριλίου 1992, Costacurta Gelabert κατά Επιτροπής (T-18/91, EU:T:1992:56, σκέψη 41), της 13ης Απριλίου 2000, Reichert κατά Κοινοβουλίου (T-18/98, EU:T:2000:113, σκέψη 25), της 3ης Μαΐου 2001, Λιάσκου κατά Συμβουλίου (T-60/00, EU:T:2001:129, σκέψη 52), της 30ής Ιουνίου 2005, Olesen κατά Επιτροπής (T-190/03, EU:T:2005:264, σκέψη 61), και της 25ης Νοεμβρίου 2020, UI κατά Επιτροπής (T-362/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2020:562, σκέψη 37).

54. Το συμπέρασμα ότι ο αναιρεσείων ασκούσε τα καθήκοντά του για το ΕΔΚΔ κυρίως στις Βρυξέλλες δεν τίθεται εν αμφιβόλω ούτε λόγω των πολυάριθμων υπηρεσιακών ταξιδιών του στην Ευρώπη. Όταν μια δραστηριότητα χαρακτηρίζεται ακριβώς από ταξίδια και παροχή υπηρεσιών σε διάφορους τόπους, δεν αποκλείεται βεβαίως να μην υπάρχει, σε μεμονωμένες περιπτώσεις, σταθερός τόπος όπου ασκείται η κύρια επαγγελματική δραστηριότητα. Εν προκειμένω όμως δεν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις, δεδομένου μάλιστα ότι ο αναιρεσείων, με βάση τις διαπιστώσεις στη σκέψη 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, διέμενε με την οικογένειά του, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, στο υπηρεσιακό διαμέρισμα στις Βρυξέλλες που του είχε διαθέσει το ΕΔΚΔ.

55. Τέλος, το γεγονός ότι η σύζυγος του αναιρεσείοντος διατήρησε τη σύμβαση εργασίας της με πολωνικό δικαστήριο κατά την περίοδο αυτή είναι επίσης άνευ σημασίας. Πιο συγκεκριμένα, ο προσδιορισμός του τόπου της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας μπορεί να εξαρτάται μόνον από περιστάσεις που είναι συνυφασμένες με το πρόσωπό του και έχουν επαγγελματική φύση. Συναφώς, η εργασιακή σχέση ενός οικείου προσώπου, όπως η σύζυγός του, δεν ασκεί επιρροή [14].

56. Εξάλλου, από τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου που μνημονεύονται στο σημείο 51 των παρουσών προτάσεων προκύπτει ότι η δραστηριότητα του αναιρεσείοντος για το ΕΔΚΔ δεν ήταν απλώς επικουρική ή δευτερεύουσα, αλλά αποτελούσε την κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

57. Όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 65 και 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, από το πλήθος των καθηκόντων που πρέπει να εκτελεί ο γενικός γραμματέας του ΕΔΚΔ, καθώς και από το αντίστοιχο μισθολογικό επίπεδο, προκύπτει ότι η άσκηση των καθηκόντων του γενικού γραμματέα πρέπει να θεωρηθεί ως κύρια επαγγελματική δραστηριότητα και όχι ως απλή επικουρική ή παρεπόμενη δραστηριότητα. Εξ αντιδιαστολής, λοιπόν, προκύπτει ότι η δραστηριότητα του αναιρεσείοντος ως επικεφαλής εμπειρογνώμονα της KSSiP στην Πολωνία ήταν απλώς επικουρική και, ως εκ τούτου, δεν είχε σημασία για την εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ.

58. Αντιθέτως προς την άποψη του αναιρεσείοντος, για τον προσδιορισμό του τόπου της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας δεν είναι κρίσιμος ο φορέας για τον οποίο ασκήθηκε πρωτίστως η δραστηριότητα. Όπως επισημαίνεται ανωτέρω, στα σημεία 48 έως 50, ο σκοπός του επιδόματος αποδημίας επιτάσσει ο προσδιορισμός του τόπου άσκησης της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας να στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία. Καθοριστικός είναι ο τόπος όπου παρέχεται η εργασία.

59. Επομένως, το αν ο αναιρεσείων εκτελούσε τα καθήκοντα για το ΕΔΚΔ για λογαριασμό του KSSiP και, επομένως, εν τέλει για λογαριασμό του πολωνικού κράτους, δεν έχει σημασία για τον προσδιορισμό του τόπου της δραστηριότητας, αλλά το πολύ για το ζήτημα εάν ο αναιρεσείων παρείχε υπηρεσίες σε άλλο κράτος. Δηλαδή, ο τόπος άσκησης της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας του αναιρεσείοντος κατά την περίοδο αναφοράς είναι οι Βρυξέλλες, ακόμη και αν γίνει δεκτό το επιχείρημά του ότι εκτελούσε τα καθήκοντα που του είχαν ανατεθεί πρωτίστως

[14] Βλ. διάταξη της 6ης Ιουλίου 2021, Karpeta-Kovalyova κατά Επιτροπής (C-717/20 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2021:542, σκέψεις 11 και 12).

για την KSSiP και μόνο δευτερευόντως για το ΕΔΚΔ. Επομένως, τα επιχειρήματα του αναιρεσείοντος που συνοψίζονται ανωτέρω, στο σημείο 42, δεν ασκούν καμία επιρροή ως προς τον προσδιορισμό του τόπου κύριας επαγγελματικής δραστηριότητάς του.

3. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

60. Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο τόπος άσκησης της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας του αναιρεσείοντος κατά την περίοδο αναφοράς ήταν οι Βρυξέλλες.

Β. Παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος

61. Ο αναιρεσείων υποστηρίζει, επίσης, ότι το Γενικό Δικαστήριο όρισε εσφαλμένως τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να υφίσταται «παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος». Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη τη δραστηριότητά του για το πολωνικό κράτος και την ιδιότητά του ως δικαστή.

62. Με βάση τις διαπιστώσεις στις σκέψεις 78 έως 83 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η έννοια του «κράτους» κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ καλύπτει μόνον το κράτος, ως νομικό πρόσωπο και ενιαίο υποκείμενο του διεθνούς δικαίου, καθώς και τα κυβερνητικά του όργανα. Η υπηρεσία σε μη κερδοσκοπική διεθνή ένωση βελγικού δικαίου, όπως το ΕΔΚΔ, δεν εμπίπτει στον όρο αυτό. Συνεπώς, το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ δεν εφαρμόζεται ως προς την εργασία που παρείχε ο αναιρεσείων στο ΕΔΚΔ.

63. Κατά τον αναιρεσείοντα, η νομολογία δεν συνηγορεί υπέρ μιας τόσο στενής ερμηνείας του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ. Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα μέλη του δικαστικού σώματος δεν θα μπορούσαν να ενταχθούν σε μόνιμη αντιπροσωπεία ενός κράτους λόγω της αρχής της διάκρισης των εξουσιών. Με την ερμηνεία του, το Γενικό Δικαστήριο απέκλεισε τη δυνατότητα να επωφεληθούν τα μέλη του δικαστικού σώματος από την εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, δεύτερη περίπτωση, δεύτερη περίοδος, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ. Επομένως, η έννοια της «παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος» πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι καλύπτει όλες τις περιστάσεις που απορρέουν από την άσκηση δραστηριότητας για άλλο κράτος, χωρίς η υπηρεσία αυτή να περιορίζεται στην επίσημη εκπροσώπηση του εν λόγω κράτους.

64. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι οι υπηρεσίες που παρασχέθηκαν στο ΕΔΚΔ δεν εμπίπτουν στην έννοια της «παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος», δεν έλαβε υπόψη τη δραστηριότητα του αναιρεσείοντος για λογαριασμό του πολωνικού κράτους και την ιδιότητά του ως δικαστή. Εκτελώντας τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του γενικού γραμματέα του ΕΔΚΔ, ο αναιρεσείων εκπλήρωνε συγχρόνως τα καθήκοντα που του ανέθεσε η KSSiP.

65. Στη συνέχεια, θα περιγράψω, επίσης, πρώτα τις προϋποθέσεις που πρέπει να τίθενται ως προς το κριτήριο της «παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος» (υπό 1). Στο πλαίσιο αυτό, θα εξηγήσω ιδίως ότι τούτο προϋποθέτει άσκηση δραστηριότητας *σε οργανισμό* του άλλου αυτού κράτους στο κράτος υπηρεσίας. Έπειτα θα αναλύσω ότι ο αναιρεσείων δεν παρείχε υπηρεσίες σε άλλο κράτος κατά την περίοδο αναφοράς (υπό 2).

1. Απαιτήσεις για το κριτήριο της «παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος».

α) Γράμμα και σκοπός της ρυθμίσεως

66. Όπως εξήγησε λεπτομερώς ο γενικός εισαγγελέας Bot, ο όρος «κράτος» μπορεί να είναι ευρύς ή στενός ανάλογα με το πλαίσιο στο οποίο εφαρμόζεται [15]. Επομένως, δεν μπορεί να αποσυνδεθεί από τη φράση της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος για να ερμηνευθεί χωριστά· αντιθέτως, η έννοια της «παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος» πρέπει να εξεταστεί στο σύνολό της και να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του συστήματος και των σκοπών της ρυθμίσεως της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος [16].

67. Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, στη σκέψη 48, σκοπός του επιδόματος αποδημίας είναι να αντισταθμίσει τα ιδιαίτερα βάρη και μειονεκτήματα που είναι απότοκα της ανάληψης καθηκόντων σε θεσμικό όργανο της Ένωσης για τους υπαλλήλους οι οποίοι υποχρεώνονται για τον λόγο αυτόν να ενταχθούν σε νέο περιβάλλον. Ο κανόνας της εξουδετέρωσης που απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, δεύτερη περίπτωση, δεύτερη περίοδος, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ ορίζει ότι «σε κατάσταση που πληροί τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση του επιδόματος αποδημίας βρίσκεται και [υπάλληλος] ο οποίος, κατά τη διάρκεια πενταετούς περιόδου που λήγει έξι μήνες πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του, διέμενε ή ασκούσε επαγγελματική δραστηριότητα στο ευρωπαϊκό έδαφος του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο τόπος υπηρεσίας του, αλλά βρισκόταν στην υπηρεσία άλλου κράτους» [17]. Τούτο στηρίζεται στο τεκμήριο ότι ο ενδιαφερόμενος διατηρεί τον συγκεκριμένο δεσμό με το άλλο κράτος ως αποτέλεσμα της άσκησης της εν λόγω υπηρεσίας. Ο δεσμός αυτός εμποδίζει τη δημιουργία μόνιμου δεσμού με το κράτος υπηρεσίας και την επαρκή ένταξη του ενδιαφερομένου στην κοινωνία του κράτους υπηρεσίας [18]. Δηλαδή, σε τέτοια περίπτωση, τεκμαίρεται η διατήρηση του στοιχείου της «αλλοδαπότητας» του υπαλλήλου στο κράτος υπηρεσίας και τούτο δικαιολογεί την ίδια μεταχείριση με τους νεοαφιχθέντες υπαλλήλους και τη διατήρηση του δικαιώματός του για την καταβολή του επιδόματος αποδημίας.

68. Πώς μπορεί να αιτιολογηθεί το τεκμήριο αυτό βάσει των σκοπών και της οικονομίας των σχετικών κανόνων;

69. Η πρώτη αιτιολογία είναι ότι η άσκηση της δραστηριότητας στην αλλοδαπή για λογαριασμό άλλου κράτους είναι κατά κανόνα περιορισμένης χρονικής διάρκειας και ο ενδιαφερόμενος δεν έχει συνεπώς συμφέρον να δημιουργήσει μόνιμο δεσμό με αυτό το κράτος υπηρεσίας. Δεύτερον, το ιδιόμορφο εργασιακό περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται το πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες στο κράτος υπηρεσίας για λογαριασμό άλλου κράτους μπορεί να δυσχεράνει την κοινωνική

[15] Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Bot στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Salvador García κατά Επιτροπής (C-7/06 P), Herrero Romeu κατά Επιτροπής (C-8/06 P), Salazar Brier κατά Επιτροπής (C-9/06 P) και De Bustamante Tello κατά Συμβουλίου (C-10/06 P) (EU:C:2007:324, σημεία 123 έως 131).

[16] Αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 2007, Salvador García κατά Επιτροπής (C-7/06 P, EU:C:2007:724, σκέψη 42), Herrero Romeu κατά Επιτροπής (C-8/06 P, EU:C:2007:725, σκέψη 36) και Salazar Brier κατά Επιτροπής (C-9/06 P, EU:C:2007:726, σκέψη 40)· προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Υ. Bot στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Salvador García κατά Επιτροπής (C-7/06 P), Herrero Romeu κατά Επιτροπής (C-8/06 P), Salazar Brier κατά Επιτροπής (C-9/06 P) και De Bustamante Tello κατά Συμβουλίου (C-10/06 P) (EU:C:2007:324, σημείο 136).

[17] Αποφάσεις της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψη 37), της 29ης Νοεμβρίου 2007, Salvador García κατά Επιτροπής (C-7/06 P, EU:C:2007:724, σκέψη 45), Herrero Romeu κατά Επιτροπής (C-8/06 P, EU:C:2007:725, σκέψη 39), Salazar Brier κατά Επιτροπής (C-9/06 P, EU:C:2007:726, σκέψη 43), De Bustamante Tello κατά Συμβουλίου (C-10/06 P, EU:C:2007:727, σκέψη 35), και της 24ης Ιανουαρίου 2008, Adam κατά Επιτροπής (C-211/06 P, EU:C:2008:34, σκέψη 40).

[18] Αποφάσεις της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψη 38), της 29ης Νοεμβρίου 2007, Salvador García κατά Επιτροπής (C-7/06 P, EU:C:2007:724, σκέψη 46), Herrero Romeu κατά Επιτροπής (C-8/06 P, EU:C:2007:725, σκέψη 40), Salazar Brier κατά Επιτροπής (C-9/06 P, EU:C:2007:726, σκέψη 44), De Bustamante Tello κατά Συμβουλίου (C-10/06 P, EU:C:2007:727, σκέψη 36), και της 24ης Ιανουαρίου 2008, Adam κατά Επιτροπής (C-211/06 P, EU:C:2008:34, σκέψη 41).

ένταξη στο κράτος υπηρεσίας. Τρίτον, ο κανόνας της εξουδετέρωσης καλύπτει την ανάγκη να προαχθεί η ικανότητα προσλήψεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και να διατηρηθεί η ελκυστικότητά τους για τους υπηκόους κρατών άλλων από εκείνο της έδρας τους, ακόμη και αν έχουν ήδη παράσχει υπηρεσίες στο κράτος υπηρεσίας για περιορισμένο χρονικό διάστημα [19].

70. Ωστόσο, όπως έχει ήδη επισημάνει ο γενικός εισαγγελέας P. Mengozzi, οι ως άνω απόπειρες αιτιολογήσεως φαίνονται από μόνες τους ανεπαρκείς, δεδομένου ότι δεν εξηγούν την ευνοϊκότερη θέση των ενδιαφερομένων που παρέχουν υπηρεσίες στην αλλοδαπή σε άλλα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς και, ως εκ τούτου, επωφελούνται από τον κανόνα της εξουδετέρωσης, σε σχέση με τη θέση των ενδιαφερομένων που παρέχουν υπηρεσίες για άλλους οργανισμούς και, για τον λόγο αυτόν, δεν επωφελούνται από τον κανόνα της εξουδετέρωσης [20].

71. Άλλη εξήγηση για τη διαφοροποίηση αυτή θα ήταν να θεωρηθεί ο κανόνας της εξουδετέρωσης ως προνόμιο υπέρ άλλων κρατών ή διεθνών οργανισμών, το οποίο εκφράζεται με την πρόβλεψη ειδικού καθεστώτος υπέρ των ατόμων που έχουν παράσχει υπηρεσίες στα όργανά τους και αποβλέπει στη διευκόλυνση της γεωγραφικής κινητικότητας του προσωπικού των κρατών και των διεθνών οργανισμών [21].

72. Ωστόσο, δεν συνηγορεί υπέρ της ανωτέρω προσεγγίσεως το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, το οποίο έχει πεδίο εφαρμογής διαφορετικό από εκείνο του στοιχείου α′: ενώ το στοιχείο α′ προϋποθέτει ότι ο υπάλληλος δεν είναι υπήκοος του κράτους υπηρεσίας, το στοιχείο β′ ρυθμίζει τη χορήγηση του επιδόματος αποδημίας στις περιπτώσεις που ο υπάλληλος είναι υπήκοος του κράτους υπηρεσίας. Κατά το στοιχείο β′, λοιπόν, οι υπάλληλοι δικαιούνται το επίδομα αποδημίας μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δηλαδή εάν, κατά τη διάρκεια δεκαετούς περιόδου που λήγει κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους, δεν είχαν μόνιμη διαμονή στο κράτος υπηρεσίας *για άλλους λόγους* εκτός από την άσκηση καθηκόντων στην υπηρεσία κράτους ή σε διεθνή οργανισμό. Αυτός ο άλλος λόγος δεν μπορεί, επομένως, να σχετίζεται με την άσκηση δραστηριότητας στην υπηρεσία ενός κράτους ή ενός διεθνούς οργανισμού.

73. Κατ’ αυτόν τον τρόπο, ένας υπάλληλος επωφελείται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, εφόσον παρείχε υπηρεσίες σε άλλο κράτος ή διεθνή οργανισμό, για τον λόγο ότι η διάταξη αυτή διατηρεί, κατ’ αρχήν, το δικαίωμά του στο επίδομα αποδημίας· αντιστρόφως, προηγούμενη δραστηριότητα σε υπηρεσία κράτους ή σε διεθνή οργανισμό που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ τον βλάπτει, διότι του στερεί το δικαίωμα αυτό [22]. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει λόγος για γενικό προνόμιο λόγω παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος ή διεθνή οργανισμό.

[19] Βλ., σχετικά με τις εκτιμήσεις αυτές, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:169, σημεία 54 έως 56).

[20] Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:169, σημείο 57).

[21] Πρβλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:169, σημείο 57).

[22] Η υπό κρίση περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, καθόσον ο αναιρεσείων δεν είναι υπήκοος του κράτους υπηρεσίας του (Βέλγιο), αλλά Πολωνός υπήκοος. Ωστόσο, δεδομένου ότι ασκούσε την κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα στο Βέλγιο κατά την περίοδο αναφοράς, δεν δικαιούται το επίδομα αποδημίας, εκτός εάν παρείχε υπηρεσίες σε άλλο κράτος (ή διεθνή οργανισμό). Μια ευρεία ερμηνεία της έννοιας «παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος» θα τον ωφελούσε υπό αυτές τις συνθήκες. Αντιθέτως, εάν ο αναιρεσείων είχε αναλάβει τα καθήκοντά του στην Πολωνία και ασκούσε την κύρια επαγγελματική του δραστηριότητα στο Βέλγιο επί δέκα τουλάχιστον έτη, θα μπορούσε να δικαιούται το επίδομα αποδημίας μόνον εφόσον δεν είχε ασκήσει καθήκοντα στην υπηρεσία κράτους ή διεθνούς οργανισμού. Επομένως, μια ευρεία ερμηνεία της εν λόγω έννοιας σε τέτοια περίπτωση –η οποία δεν συντρέχει εν προκειμένω– θα ήταν επιζήμια για αυτόν.

74. Κατά συνέπεια, από το κανονιστικό πλαίσιο των στοιχείων α′ και β′ προκύπτει ότι η κατοχή ή η μη κατοχή της υπηκοότητας του κράτους υπηρεσίας καθορίζει μόνον ποια περίοδος είναι κρίσιμη για την εκτίμηση της μόνιμης διαμονής ή της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας πριν από την ανάληψη υπηρεσίας και, ως εκ τούτου, για το κριτήριο της «αλλοδαπότητας» στο κράτος υπηρεσίας κατά τον χρόνο της ανάληψης υπηρεσίας[23]. Όπως ακριβώς ένας μη υπήκοος του κράτους υπηρεσίας μπορεί να δημιουργήσει ειδικό δεσμό με το κράτος αυτό μέσω της διαμονής ή της κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και, επομένως, να καταστήσει ανεφάρμοστο το κριτήριο της «αλλοδαπότητας» (που θεμελιώνει δικαίωμα), ομοίως και ένας υπήκοος μπορεί να απολέσει τον ειδικό αυτό δεσμό με το κράτος, ο οποίος στηρίζεται στην υπηκοότητα, μέσω συνεχούς απουσίας δέκα ετών και, ως εκ τούτου, να πληροί το κριτήριο της «αλλοδαπότητας» κατά την επιστροφή του στο κράτος υπηρεσίας[24]. Ωστόσο, η δραστηριότητα αυτή, η οποία είτε δημιουργεί (στοιχείο α′) είτε αίρει (στοιχείο β′) έναν ιδιαίτερο δεσμό με το κράτος υπηρεσίας, δεν δύναται να είναι ακριβώς δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος ή στην υπηρεσία άλλου κράτους. Ο νομοθέτης, δηλαδή, έλαβε ως δεδομένο ότι δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος ή στην υπηρεσία άλλου κράτους δεν μπορεί να δημιουργήσει ειδικό δεσμό με το κράτος στο οποίο ασκείται η δραστηριότητα αυτή.

75. Από τη συνολική θεώρηση με τη ρύθμιση του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ προκύπτει, λοιπόν, ότι ο νομοθέτης επιφύλαξε ευνοϊκή μεταχείριση για τη μνημονευόμενη στο στοιχείο α′ περίπτωση παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος ή διεθνή οργανισμό μόνο για τον λόγο ότι σε τέτοιες περιπτώσεις θεωρείται τυπικά ότι ο ειδικός δεσμός του ενδιαφερομένου με αυτό το άλλο κράτος ή αυτόν τον διεθνή οργανισμό κωλύει την επαρκή ένταξή του στην κοινωνία του κράτους υπηρεσίας, με αποτέλεσμα αυτός να παραμένει «αλλοδαπός» στον συγκεκριμένο τόπο.

76. Η τυποποίηση αυτή γίνεται για λόγους ασφάλειας δικαίου και συνάδει με την ανάγκη εξετάσεως της χορήγησης επιδόματος αποδημίας βάσει αντικειμενικών και ευχερώς εφαρμόσιμων κριτηρίων[25]. Τούτο δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι, σε μεμονωμένες περιπτώσεις, η εν λόγω τυποποίηση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να μη λαμβάνει υπάλληλος επίδομα αποδημίας, μολονότι η κατάστασή του είναι παρόμοια με εκείνες που καλύπτει το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ[26], αλλά ο υπάλληλος εργαζόταν σε θέση διαφορετική και όχι σε υπηρεσία άλλου κράτους ή διεθνούς οργανισμού, πριν αναλάβει υπηρεσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση[27].

β) Απαίτηση άσκησης δραστηριότητας σε οργανισμό του άλλου κράτους

77. Λαμβανομένων υπόψη αυτών των επιδιωκόμενων σκοπών, ποιες είναι οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος;

[23] Βλ., αναλυτικά, τις προτάσεις μου στην υπόθεση Brown κατά Επιτροπής (C-675/20 P, EU:C:2022:287, σημεία 36 έως 42 και 50).

[24] Βλ. τις προτάσεις μου στην υπόθεση Brown κατά Επιτροπής (C-675/20 P, EU:C:2022:287, σημεία 40 και 41).

[25] Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:169, σημείο 90)· σχετικά με την εκτίμηση αυτή που αφορά την ερμηνεία του κριτηρίου της «κύριας επαγγελματικής δραστηριότητας», βλ. και ανωτέρω σημείο 53.

[26] Βλ. απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1981, Vutera κατά Επιτροπής (1322/79, EU:C:1981:6, σκέψη 9)· απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 2004, E κατά Επιτροπής (T-251/02, EU:T:2004:357, σκέψη 126).

[27] Παράδειγμα αποτελεί η προσωρινή απόσπαση υπαλλήλου ιδιωτικής εταιρίας σε γραφείο της εταιρίας αυτής στην αλλοδαπή. Με την απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2004, E κατά Επιτροπής (T-251/02, EU:T:2004:357), το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι πρόσωπο που ήταν υπάλληλος αγγλικής δικηγορικής εταιρίας στο Λονδίνο και είχε αποσπαστεί προσωρινά στο γραφείο της εταιρίας αυτής στις Βρυξέλλες δεν επωφελούνταν από τον κανόνα της εξουδετέρωσης.

1) Η μέχρι τούδε νομολογία του Δικαστηρίου

78. Με την απόφασή του στην υπόθεση Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier, το Δικαστήριο έκρινε ότι τα άλλα κράτη «εκπροσωπούνται από τις πρεσβείες ή τις διπλωματικές αποστολές τους καθώς και από τις μόνιμες αντιπροσωπείες τους στους διεθνείς οργανισμούς» στο κράτος υπηρεσίας του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου [28].

79. Κατέληξε, λοιπόν, στο συμπέρασμα ότι πρόσωπο το οποίο, μολονότι δεν απασχολείτο στην κεντρική διοίκηση του εν λόγω κράτους, ήταν μέλος του προσωπικού της Μόνιμης Αντιπροσωπείας του κράτους αυτού θα πρέπει να θεωρηθεί ότι παρείχε υπηρεσίες στο κράτος αυτό [29]. Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν έχει σημασία ποια συγκεκριμένα καθήκοντα εκτελούσε το πρόσωπο στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία [30]. Αντιθέτως, επικεντρώθηκε στο προνομιακό καθεστώς του προσώπου αυτού, το οποίο του επέτρεπε να απολαμβάνει διάφορα προνόμια και ασυλίες βάσει της Σύμβασης της Βιέννης για τις διπλωματικές σχέσεις της 18ης Απριλίου 1961 και, ως εκ τούτου, κατά την εκτίμηση του Δικαστηρίου, δημιουργούσε ειδικό δεσμό με το κράτος [31]. Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι δεν απαιτείται άμεση έννομη σχέση μεταξύ του προσώπου αυτού και του εν λόγω κράτους [32].

80. Στηριζόμενο σε αυτό, το Δικαστήριο έκρινε στις αποφάσεις του επί των υποθέσεων Salvador García κατά Επιτροπής, Herrero Romeu κατά Επιτροπής, Salazar Brier κατά Επιτροπής και De Bustamante Tello κατά Συμβουλίου ότι ο μόνος κρίσιμος παράγοντας για την ερμηνεία της έννοιας «παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος» είναι το γεγονός ότι η υπηρεσία εκτελείται στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία ενός κράτους [33]. Ωστόσο, η επισήμανση αυτή πρέπει να εκτιμηθεί υπό το φως των ιδιαιτεροτήτων των υποθέσεων που κρίθηκαν και φρονώ ότι δεν πρέπει να ερμηνευθεί πολύ στενά. Με βάση την ερμηνεία που εκτίθεται στο σημείο 78 των παρουσών προτάσεων, πρέπει να καλύπτονται οπωσδήποτε και υπηρεσίες σε πρεσβείες και διπλωματικές αποστολές.

81. Είναι όμως αναγκαίο σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που παρέχεται σε άλλο κράτος να εκτελείται σε εγκατάσταση του άλλου αυτού κράτους στο κράτος υπηρεσίας, όπως ιδίως πρεσβεία, διπλωματική αποστολή ή Μόνιμη Αντιπροσωπεία;

2) Το γράμμα του όρου «παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος»

82. Τούτο δεν επιβάλλεται κατ' ανάγκην με βάση το γράμμα του όρου «παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος». Συναφώς, πάντως, στο γερμανικό κείμενο υπάρχει μια διαφοροποίηση στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, καθόσον αναφέρει – στενότερα– τη δραστηριότητα «in einer Dienststelle eines Staates». Παρόμοιες παραλλαγές εμφανίζονται και σε άλλες γλώσσες. Παραδείγματος χάρη, στο γαλλικό κείμενο του άρθρου 4,

28 Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψη 39).

29 Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψη 42).

30 Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψη 44).

31 Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψεις 42 και 43)· βλ. και τις σχετικές αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 2007, Salvador García κατά Επιτροπής (C-7/06 P, EU:C:2007:724, σκέψη 51), Herrero Romeu κατά Επιτροπής (C-8/06 P, EU:C:2007:725, σκέψη 45), Salazar Brier κατά Επιτροπής (C-9/06 P, EU:C:2007:726, σκέψη 49), και De Bustamante Tello κατά Συμβουλίου (C-10/06 P, EU:C:2007:727, σκέψη 41).

32 Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψη 45).

33 Αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 2007, Salvador García κατά Επιτροπής (C-7/06 P, EU:C:2007:724, σκέψεις 56 και 60), Herrero Romeu κατά Επιτροπής (C-8/06 P, EU:C:2007:725, σκέψεις 50 και 54), Salazar Brier κατά Επιτροπής (C-9/06 P, EU:C:2007:726, σκέψεις 54 και 58), και De Bustamante Tello κατά Συμβουλίου (C-10/06 P, EU:C:2007:727, σκέψεις 46 και 50).

παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ γίνεται λόγος για «services effectués pour un autre État» [34] και το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ περιέχει τη φράση «l'exercice de fonctions dans un service d'un État» [35].

83. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα, στην απόφασή του επί της υποθέσεως Βαρδάκας κατά Επιτροπής, ότι ο όρος που επιλέχθηκε στο στοιχείο α′ πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως, ενώ ο όρος που επιλέχθηκε στο στοιχείο β′ χρήζει στενής ερμηνείας [36]. Ωστόσο, φρονώ ότι τέτοια διαφορετική ερμηνεία δεν είναι αναγκαία: πιο συγκεκριμένα, όπως εκτέθηκε στα σημεία 72 έως 75 των παρουσών προτάσεων, τόσο το στοιχείο α′ όσο και το στοιχείο β′ στηρίζονται στην ίδια σκέψη, δηλαδή ότι, στην περίπτωση παροχής εργασίας σε άλλο κράτος ή σε υπηρεσία (άλλου) κράτους, εξακολουθεί να υφίσταται ειδικός δεσμός μεταξύ του προσώπου και του κράτους αυτού, ο οποίος το εμποδίζει να ενταχθεί επαρκώς στο κράτος στο οποίο εκτελείται η εργασία αυτή. Τούτο συνηγορεί υπέρ της αποδόσεως του ίδιου περιεχομένου στους όρους που χρησιμοποιούνται στα στοιχεία α′ και β′ παρά το διαφορετικό γράμμα τους.

84. Επιπλέον, οι διαφορές σε άλλες γλωσσικές αποδόσεις είναι λιγότερο σαφείς. Για παράδειγμα, το αγγλικό κείμενο του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ περιέχει τη φράση «work done for another State» και στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ κάνει λόγο για «duties in the service of a State» και στο ολλανδικό κείμενο περιέχονται οι φράσεις «diensten, verricht voor een andere staat» (στοιχείο α′) και «functie in dienst van een staat» (στοιχείο β′).

3) Ο σκοπός του κανόνα της εξουδετέρωσης

85. Κατά την εκτίμησή μου, η λογική του κανόνα της εξουδετέρωσης συνηγορεί υπέρ της απαιτήσεως το πρόσωπο να απασχολείται άμεσα σε οργανισμό του άλλου κράτους εντός του κράτους υπηρεσίας. Όπως επισημάνθηκε στα σημεία 67 επ. των παρουσών προτάσεων, ο κανόνας της εξουδετέρωσης συνεπάγεται τεκμήριο, βάσει αντικειμενικών και απλών κριτηρίων, ότι το πρόσωπο διατηρεί συγκεκριμένο δεσμό με το άλλο κράτος. Κατά την απαιτούμενη τυποποιητική προσέγγιση, το τεκμήριο αυτό φαίνεται να δικαιολογείται μόνον εάν η δραστηριότητα ασκείται άμεσα σε οργανισμό του άλλου κράτους, ακόμη και αν δεν απαιτείται άμεση έννομη σχέση μεταξύ του προσώπου και του κράτους [37]. Αντιθέτως, εάν η δραστηριότητα ασκείται, έστω και για λογαριασμό του άλλου κράτους, σε τρίτο φορέα ή σε διαφορετικούς φορείς, τούτο αποδυναμώνει τον δεσμό που υφίσταται μεταξύ του προσώπου και του κράτους.

86. Διαφορετική προσέγγιση θα οδηγούσε σε σαφώς δυσχερέστερη εφαρμογή του νόμου και θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρή νομική αβεβαιότητα. Εάν δεν θεωρούνταν αναγκαία η εργασία σε οργανισμό του άλλου κράτους εντός του κράτους υπηρεσίας, θα ήταν δύσκολο να προσδιοριστεί σε ποιες περιπτώσεις υφίσταται όντως παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος.

[34] Αντίστοιχες αποδόσεις υπάρχουν επίσης, για παράδειγμα, στην ιταλική γλώσσα («servizi effettuati per un altro Stato»), στην ισπανική γλώσσα («servicios prestados a otro Estado») και στην πορτογαλική γλώσσα («serviços prestados a um outro Estado»).

[35] Αντίστοιχες αποδόσεις υπάρχουν επίσης, για παράδειγμα, στην ιταλική γλώσσα («esercizio di funzioni al servizio di uno Stato»), στην ισπανική γλώσσα («ejercicio de funciones al servicio de un Estado») και στην πορτογαλική γλώσσα («exercício de funções num serviço de qualquer Estado»).

[36] Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 30ής Μαρτίου 1993, Βαρδάκας κατά Επιτροπής (T-4/92, EU:T:1993:29, σκέψη 36)· επίσης, απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 2019, Wywiał-Prząda κατά Επιτροπής (T-592/18, EU:T:2019:820, σκέψη 35).

[37] Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψη 45).

87. Το καθεστώς ή η σχέση εργασίας με το άλλο κράτος δεν θα αρκούσε για τον σκοπό αυτό, δεδομένου ότι δεν φαίνεται να αποκλείεται ότι σε μεμονωμένες περιπτώσεις η παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος μπορεί να πραγματοποιείται και μέσω ανεξάρτητης δραστηριότητας[38] ή απασχόλησης σε τρίτο πρόσωπο. Τέτοια προσέγγιση, άλλωστε, θα αντέβαινε στην προηγούμενη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία ακριβώς δεν απαιτείται άμεση έννομη σχέση μεταξύ του ενδιαφερόμενου και του άλλου κράτους[39].

88. Επίσης, ο προσδιορισμός των περιπτώσεων αυτών δεν θα μπορούσε να γίνει αξιόπιστα με βάση τις συγκεκριμένες δραστηριότητες που ασκούνται. Η απαιτούμενη πραγματική αξιολόγηση των δραστηριοτήτων αυτών θα ήταν αντίθετη με την ανάγκη για απλά κριτήρια εφαρμογής του νόμου. Εξάλλου, φρονώ ότι η ασκούμενη δραστηριότητα αποτελεί πολύ λιγότερο σημαντική περίσταση για την ένταξη στο κράτος υπηρεσίας από ό,τι άλλοι παράγοντες, όπως το εργασιακό περιβάλλον ή η ιδιότητα και, ενδεχομένως, τα συναφή δικαιώματα και προνόμια του προσώπου. Κατά την εκτίμησή μου, δηλαδή, η συγκεκριμένη δραστηριότητα που ασκείται, ανεξάρτητα από το περιεχόμενό της, δεν είναι από μόνη της ικανή να δημιουργήσει το τεκμήριο τέτοιου ειδικού δεσμού με το άλλο κράτος που να εμποδίζει την ένταξη στο κράτος υπηρεσίας. Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι τα συγκεκριμένα καθήκοντα που ασκούνται στον οργανισμό είναι άνευ σημασίας[40].

4) Ενδιάμεσο συμπέρασμα

89. Συνάγεται το συμπέρασμα ότι η εφαρμογή του κανόνα της εξουδετέρωσης προϋποθέτει ότι η υπηρεσία που παρασχέθηκε εντός του κράτους υπηρεσίας πρέπει να έχει παρασχεθεί σε οργανισμό του άλλου κράτους[41]. Το αν ο οργανισμός αυτός του άλλου κράτους εντός του κράτους υπηρεσίας πρέπει κατ' ανάγκην να είναι πρεσβεία, διπλωματική αποστολή ή Μόνιμη Αντιπροσωπεία, όπως φαίνεται να συνάγεται από την προγενέστερη νομολογία του Δικαστηρίου καθώς και όπως δέχεται το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 78 έως 83 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ή αν μπορούν να καλύπτονται και άλλοι κρατικοί φορείς, όπως στρατιωτικές βάσεις στην αλλοδαπή ή σχολεία της αλλοδαπής υπό την αιγίδα άλλου κράτους, δεν ασκεί επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση[42].

[38] Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε σε μία υπόθεση ότι ανεξάρτητη συμβουλευτική δραστηριότητα για την Επιτροπή εμπίπτει στην εξαίρεση της παροχής υπηρεσιών σε διεθνή οργανισμό, βλ. απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1995, Διαμαντάρας κατά Επιτροπής (T-72/94, EU:T:1995:212, σκέψη 52).

[39] Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψη 45).

[40] Απόφαση της 21ης Ιουνίου 2007, Επιτροπή κατά Hosman-Chevalier (C-424/05 P, EU:C:2007:367, σκέψη 44).

[41] Το κατά πόσον η παροχή υπηρεσιών σε διοικητική υποδιαίρεση ενός κράτους, όπως οι κυβερνήσεις των περιφερειών, οι αυτόνομες κοινότητες ή άλλες τοπικές αρχές, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανόνα της εξουδετέρωσης δεν έχει σημασία για την έκβαση της παρούσας υποθέσεως. Επομένως, παρέλκει εν προκειμένω η εξέταση σχετικά με το αν το Δικαστήριο ορθώς το αρνήθηκε αυτό στις αποφάσεις του της 29ης Νοεμβρίου 2007, Salvador García κατά Επιτροπής (C-7/06 P, EU:C:2007:724), Herrero Romeu κατά Επιτροπής (C-8/06 P, EU:C:2007:725), Salazar Brier κατά Επιτροπής (C-9/06 P, EU:C:2007:726) και De Bustamante Tello κατά Συμβουλίου (C-10/06 P, EU:C:2007:727).

[42] Θα άξιζε να εξεταστεί, συναφώς, το ενδεχόμενο μιας διάκρισης ανάλογα με το κατά πόσον η εκάστοτε υπηρεσία συνοδεύεται από ορισμένα προνόμια και ασυλίες, όπως αυτά που μπορεί να απορρέουν, για παράδειγμα, από τη Σύμβαση της Βιέννης για τις διπλωματικές σχέσεις της 18ης Απριλίου 1961 ή από άλλες συνθήκες του διεθνούς δικαίου. Και τούτο διότι, τουλάχιστον στις περιπτώσεις αυτές, υπάρχει αρκούντως σημαντική διαφορά με τα πρόσωπα που αποσπώνται προσωρινά στην αλλοδαπή από ιδιώτη – φυσικό ή νομικό πρόσωπο– και εργάζονται εκεί, για παράδειγμα, σε υποκατάστημα. Επιπλέον, το κριτήριο της ύπαρξης ορισμένων προνομίων και ασυλιών υπέρ του προσώπου αυτού θα καθιστούσε δυνατή την αντικειμενική και σαφή εφαρμογή του κανόνα της εξουδετέρωσης.

2. Εφαρμογή του κριτηρίου αυτού στην περίπτωση του αναιρεσείοντος

90. Με βάση τα κριτήρια αυτά, συνιστά η δραστηριότητα που άσκησε ο αναιρεσείων κατά την περίοδο αναφοράς παροχή υπηρεσίας στο πολωνικό κράτος;

91. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν αμφισβητείται ότι ο αναιρεσείων διατήρησε την ιδιότητα του Πολωνού δικαστή κατά την άσκηση των καθηκόντων του στις Βρυξέλλες. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τις μέχρι τούδε παρατηρήσεις μου, το αποφασιστικό κριτήριο για την εφαρμογή του κανόνα της εξουδετέρωσης δεν είναι ούτε η συγκεκριμένη δραστηριότητα που ασκεί το πρόσωπο ούτε η συγκεκριμένη έννομη σχέση του με το άλλο κράτος, αλλά η ένταξή του σε οργανισμό του άλλου αυτού κράτους εντός του κράτους υπηρεσίας.

92. Όπως προκύπτει από τις διαπιστώσεις στις σκέψεις 64, 66 και 73 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο αναιρεσείων ασκούσε σε μεγάλο βαθμό τη δραστηριότητά του στα γραφεία του ΕΔΚΔ στις Βρυξέλλες. Επιπλέον, υπόκειτο στον έλεγχο της διοικούσας επιτροπής του ΕΔΚΔ, η οποία είχε την εξουσία να αναστείλει την εντολή του και να προτείνει στη γενική συνέλευση τον τερματισμό της. Οι συνθήκες αυτές μαρτυρούν ότι στο Βέλγιο είχε ενταχθεί σε οργανισμό του ΕΔΚΔ. Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 3 και 82 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το ΕΔΚΔ είναι μη κερδοσκοπική διεθνής ένωση βελγικού δικαίου, σκοπός της οποίας είναι η ανάπτυξη προγραμμάτων επιμορφώσεως με ευρωπαϊκή διάσταση για τα μέλη της και το προσωπικό των δικαστικών αρχών. Συνεπώς, δεν πρόκειται για οργανισμό του πολωνικού κράτους.

93. Το επιχείρημα του αναιρεσείοντος ότι η ερμηνεία εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου η οποία απαιτεί την ένταξη σε Μόνιμη Αντιπροσωπεία κράτους μέλους θα απέκλειε όλα τα μέλη του δικαστικού σώματος από το ευεργέτημα του κανόνα της εξουδετέρωσης δεν αναιρεί το συμπέρασμα που προέκυψε εν προκειμένω.

94. Πρώτον, μπορεί να παραμείνει, εν τέλει, ανοικτό το κατά πόσον απαιτείται η ένταξη σε πρεσβεία, διπλωματική αποστολή ή Μόνιμη Αντιπροσωπεία ή εάν αρκεί και η ένταξη σε οργανισμό του άλλου κράτους που βρίσκεται εντός του κράτους υπηρεσίας.

95. Δεύτερον, δεν αποκλείεται και η ενσωμάτωση δικαστικών λειτουργών σε τέτοιο όργανο παρά τη δικαστική τους ανεξαρτησία, για παράδειγμα κατόπιν αποσπάσεως. Τούτο μαρτυρά και το παράδειγμα του ίδιου του αναιρεσείοντος, του οποίου η δικαστική ανεξαρτησία δεν επηρεάστηκε από το γεγονός ότι στο πλαίσιο της δραστηριότητάς του για το ΕΔΚΔ –η οποία πρέπει να διαχωρίζεται από τη δικαστική του ιδιότητα– εντάχθηκε στον οργανισμό του και υπαγόταν στον έλεγχο της διοικούσας επιτροπής του.

96. Και τρίτον, η εφαρμογή του κανόνα της εξουδετέρωσης βάσει αντικειμενικών και απλών κριτηρίων θα επέτρεπε τον αποκλεισμό ορισμένων ομάδων προσώπων, όπως, για παράδειγμα, δεν ασκεί επιρροή η παροχή υπηρεσιών στον αμιγώς ιδιωτικό τομέα. Όπως επισημάνθηκε στα σημεία 67 επ. των παρουσών προτάσεων, ο κανόνας της εξουδετέρωσης δεν πρέπει ακριβώς να νοείται ως προνόμιο, αλλά στηρίζεται απλώς τυπικά στον συγκεκριμένο δεσμό του αιτούντος με το άλλο κράτος. Εάν ο αναιρεσείων δεν ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ, αλλά σε εκείνο του στοιχείου β′, μια διασταλτική ερμηνεία της έννοιας της «άσκησης καθηκόντων στην υπηρεσία κράτους» –η οποία πρέπει να ερμηνεύεται κατά τον ίδιο τρόπο– θα ήταν επιζήμια για αυτόν[43].

[43] Βλ. τις επισημάνσεις μου στα σημεία 71 έως 73.

97. Αντιθέτως προς την εκτίμηση του αναιρεσείοντος, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε επίσης σε πλάνη περί το δίκαιο δεχόμενο ότι η εργασία που παρείχε για το ΕΔΚΔ ήταν ο μόνος σχετικός παράγοντας, χωρίς να λάβει υπόψη την ιδιότητα του αναιρεσείοντος ως δικαστή και την έννομη σχέση μεταξύ αυτού και του πολωνικού κράτους.

98. Πιο συγκεκριμένα, όπως ανέλυσα μόλις, η εφαρμογή του κριτηρίου της «παροχής υπηρεσιών σε άλλο κράτος» δεν εξαρτάται από την ιδιότητα του ενδιαφερομένου και την έννομη σχέση του με το άλλο κράτος. Ως εκ τούτου, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι ο αναιρεσείων εξακολούθησε να εργάζεται ως περιφερειακός δικαστής στο πολωνικό κράτος κατά την περίοδο αναφοράς και λάμβανε τον μισθό του απευθείας από το περιφερειακό δικαστήριο.

3. Ενδιάμεσο συμπέρασμα

99. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η εξαίρεση για την «παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος» που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, δεύτερη περίπτωση, δεύτερη περίοδος, του παραρτήματος VII του ΚΥΚ δεν εφαρμόζεται ως προς τα καθήκοντα που ασκούσε ο αναιρεσείων για το ΕΔΚΔ.

VI. Επί των δικαστικών εξόδων

100. Από τις ανωτέρω παρατηρήσεις προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί. Συνεπώς, το Δικαστήριο αποφαίνεται με βάση το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας σχετικά με τα έξοδα. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή υπέβαλε σχετικό αίτημα, ο αναιρεσείων πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά του έξοδα, καθώς και στα έξοδα της Επιτροπής.

VII. Πρόταση

101. Συνοψίζοντας, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα στα δικαστικά έξοδα της αναιρετικής διαδικασίας.